

Kalnička vinarska zadruga

IVAN PEKLIĆ

Matije Gupca 42

HR-48 000 Križevci

ivan.peklic@kc.t-com.hr

Pregledni članak

Review article

Primljeno/Received: 2. 10. 2009.

Prihvaćeno/Accepted: 30. 10. 2009

U ovom članku autor obrađuje povijest Kalničke vinarske zadruge od njezinog osnutka 1936. godine do njezina pripojenja Poljoprivrednoj zadruzi Kalnik 1959. godine.

U članku su istaknute glavne osobe koje su sudjelovale u radu ove Zadruge, a to je prije svega Upravni odbor koji je rukovodio radom Zadruge. Isto tako, u radu je prikazan i razvitak djelatnosti u smislu sve veće proizvodnje vina. Također je prikazana povijest gradnje podruma na Kalniku, kao i nabava opreme potrebne za proizvodnju vina. Zadruga se bavila i ugostiteljskom djelatnošću te je imala ugostiteljske objekte u Križevcima, Bjelovaru, Koprivnici, Svetom Ivanu Žabnu i na Kalniku. Zadruga je imala veliku važnost za kalnički kraj, jer u njemu nije bilo nikakve industrije. Bila je nosilac njegova poljoprivrednog razvoja, te je stoga njezin značaj tim veći. Osnovana je 15. XI. 1936., a prvi joj je predsjednik bio Valent Denžić. Zadruga je okupila i vinogradare okolnih sela: Šoprona, Kalničkog Potoka, Borja, Obreža, Popovca, Vojnovca, Hižanovca, Kamešnice, Dedine. Četrdesetih godina 20. stoljeća Zadruga gradi podrum i nabavlja opremu. Nakon Drugog svjetskog rata Zadruga se obnavlja i još više nastavlja sa svojim razvojem: sve do 1959. kada je pripojena Poljoprivrednoj zadruzi Kalnik.

Ključne riječi: Kalnička vinarska zadruga, Kalnik, vinogradarstvo, ugostiteljska djelatnost

Kalnička zadruga djelovala je u različitim političkim sistemima. Prema ustavu iz 1931., tadašnja Kraljevina Jugoslavija bila je podijeljena na devet banovina. Kalnik je spadao u Savsku banovinu, pa je Zadruga u vrijeme svog osnivanja pomoć i kredite tražila od Savske banovine, dok s Ministarstvom, zbog toga što je bilo u Beogradu, nije imala neku ozbiljniju i veću komunikaciju. Sporazumom Cvetković-Maček stvorena je Banovina Hrvatska i u tom su razdoblju za Zadrugu i napravljene najveće investicije - gradnja podruma te nabava opreme. Za vrijeme Drugog svjetskog rata Zadruga zapravo i nije prestala raditi, iako je nakon 1943., kada su upadi partizana bili sve češći, njezin rad bio sve slabiji. Rad Zadruge počinje s velikim poletom u novoj državi SFRJ. U Državnom arhivu u Bjelovaru postoji kompletna arhiva ove Zadruge. Riječ je o 18 knjiga, urudžbenim zapisnicima i drugom, kao još i o desetak kutija, na temelju čega je nastao ovaj rad.

Rascjepkano, individualno vinogradarenje, slaba upućenost kalničkih vinogradara u suvremenu tehniku u vinogradarstvu, davalo je malo dobroga vina, iako su već od ranije postojale mnoge europske sorte na Kalniku. Ovakva situacija Kalničane je natjerala da udare temelje zajedničkom vinogradarstvu.¹

Kalnička zadruga osnovana je 1936. godine, a s radom je započela sljedeće godine.

Članovi osnivači (15. XI. 1936.) bili su: Odo- ran Imbro, Radiček Pavao, Odoran Martin, Bos Valek, Pugar Stjepan, Đogaš Mato, Katana Ignac, Bos Marko, Bos Antun, Denžić Valent, Črček Stjepan, Lukačić Lovro, Fagnjen Janko, Fagnjen Franjo, Golubić Jakob, Vitolović Viktor, Katana Đuro, Mokošek Ivan. Osnivanje Zadruge sud u Bjelovaru potvrdio je 14. I. 1937.

¹ Vj. Zidarić, "Kalničko vinogradarstvo i kalnička vinarska zadruga", *Voćnjak, vrt i vinograd* 2 (1942), br. 9, str. 112-113.

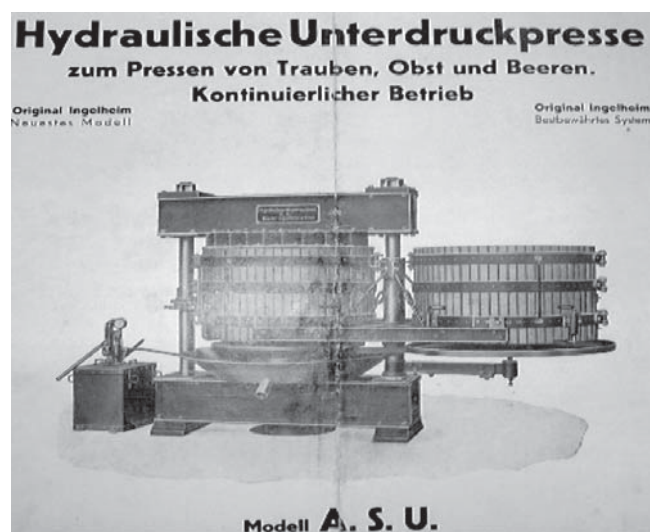
Prva skupština Zadruga održana je 15. XI. 1936., kada je za predsjednika skupštine izabran Denžić Vilim. Za tajnika je imenovan Fagnjen Janko, a za ovjerovitelje zapisnika Mokošek Ivan i Đogaš Mato. Već na sljedećem sastanku, koji je održan 11. I. 1937., odlučeno je da se vino pohrani u župnikov podrum, naravno, uz dopuštenje župnika.³ Na sjednici upravnog odbora od 8. travnja, donijeta je odluka da se Zadruga učlani u Hrvatsko gospodarsko društvo, tj. preko Gospodarskog društva u Vinski savez.⁴ Župnik dr. Teodor Gruber dao je 19. XI. 1937. godine 400 hvati zemljišta za gradnju vinskog podruma. Zadruga se zahvalila župniku: "Zadruga smatra svojom časnom i kršćanskom dužnošću da visokom naslovu i velečasnom Gruberu izrazi svoju najiskreniju zahvalnost za tu plemenitu i kršćansku gestu, koja će ostati trajni vječni spomenik."⁵ Krajem 1937., točnije 12. XII., održana je sjednica vinogradarske Zadruga na kojoj su podnijeta izvješća. Na prijedlog Kraljevske banske uprave Savske banovine, Poljoprivredno je odjeljenje odobrilo da Štedionica isplati predujam Kalničkoj vinogradarskoj zadruzi u svrhu isplate predujma onim vinogradarima koji su Zadruzi predali vino. Zadruga mora vratiti novac do kraja 1938., a Banska će uprava Štedionici plaćati kamate. Kontrolu nad poslovanjem Zadruga vodit će ing. Viktor Vitolović, profesor na Srednjoj poljoprivrednoj školi u Križevcima.

Ovaj je kredit potvrđen dopisom koji je 5. II. 1938. poslan Zadruzi. Sedme veljače Kalnička zadruga šalje zahvalu Nadbiskupskom duhovnom stolu za zemljište. U veljači 1938. Vinogradarska je zadruga uputila dopis Ministarstvu poljoprivrede u Beograd, moleći ga za pomoć u izgradnji podruma, za nacрте podruma i za eventualni kredit. No, iz tog dopisa doznajemo i to da su zadrugari u prvoj, dakle 1936. godini, i to uglavnom zahvaljujući otkupu od vinogradara, uspjeli proizvesti 62 hl. vina, a da su 1937. proizveli 250 hl. vina. Žale što uslijed pomanjkanja bačava nisu od svih zadrugara mogli otkupiti vino ni grožđe. Također ističu i da su uspjeli nabaviti pumpu te kotao za pečenje rakije koju također proizvode.⁶ U ožujku je

Gospodarski savez Savske banovine tražio podatke od Zadruga o broju članova, broju čokota, broju zadrugara, količini proizvedena vina i dr. Zadruga je tražila izmjenu nekoliko članaka pravilnika, što je i dopušteno. Savez hrvatskih vinogradara je pozvao Zadrugu na izložbu vina koja se održavala u Križevcima od 24. do 26. rujna 1938, pri čemu im je ponudio besplatni izložbeni prostor.

Godine 1939. naručena je preša od firme "Schunker", a usput se traži oslobođenje poreza. U prosincu 1939. održana je izvanredna sjednica zadrugara. Naglašava se da je Zadruga učinila mnogo korisnoga za ovaj kraj, da se održavaju tečajevi, kao što se naglašava i to da se povećava otkup grožđa i broj zadrugara. Tako imamo podatke za 1937. kada je od 34 zadrugara otkupljeno 32.379 kg. grožđa, a 1938. je od 52 zadrugara otkupljeno 61.541 kg. grožđa. Zbog toga se ističe nužnost gradnje vinskog podruma.

Godina 1940. za Kalničku je zadrugu bila iznimno dinamična. Te godine su nabavili prešu.

Slika 1. Preša nabavljena 1940.

Istovremeno, započela je i gradnja podruma koja je te godine i završena. Naručena je hidraulična preša i ručna pumpa. Ističem da je prilikom postavljanja kamena temeljca priređena i proslava. Kuhalo se u kuhinji župnog dvora, goste su dvorile žene, a vino su nosila dvojica zadrugara.⁷ Kamen temeljac postavljen je 14. srpnja 1940. Iz jednog dopisa se vidi kako je Zadruga mnogo učinila za

3 Državni arhiv Bjelovar (DABJ) fond 159. kutija 24.

4 DABJ fond. 159. kutija 24.

5 DABJ fond. 159. kutija 24.

6 DABJ fond. 159. kutija 24.

7 DABJ fond. 159. kutija 21.

ovaj kraj. Otkupljuje vino, proizvodi rakiju, po povoljnim cijenama nabavlja sumpor i galicu, što je umnogome unaprijedilo vinogradarstvo ovoga kraja. U dokumentu se još navodi da će podrum služiti na dobrobit svih budućih naraštaja. Za gradnju podruma bilo je potrebno 25 vagona cementa odnosno 10 tona, zbog čega je Kalnička vinogradarska zadruga uputila zamolbu Banskoj vladi Hrvatske, Odjelu za seljačko gospodarstvo, da je oslobode trošarine na cement.⁸ Tijekom gradnje podruma (21. kolovoza) poslano je pismo poduzeću "Gimpex" da pošalje inženjera koji će montirati već ranije kupljenu hidrauličnu prešu. Također je sačuvana jedna ponuda staklarske radnje (Stjepana Stipića) iz Križevaca, u kojoj se vidi da je bilo ostakljeno 76 m² prostora, a predračun za ostakljivanje napravljen je dana 26. studenog 1940. Kalnička zadruga poslala je dopis Banskoj vladi, Odjelu za seljačko gospodarstvo, u kojem iznosi probleme oko gradnje podruma: ističe da su mnogi zadrugari do sada dali besplatnu radnu snagu, da je ovaj kraj siromašan i da nemaju novaca. Stoga Zadruga moli Bansku vladu kredit od 159 000 dinara za dovršenje podruma. Također imamo dokumente o nabavi stolarije od Josipa Golda, zatim ponudu Gradske ciglane i ponudu Julija Deutscha za željezo.⁹

Početkom 1941. godine potpisan je ugovor između Župe Kalnik i Zadruga u kojem se vidi da je Župa Zadruzi poklonila 400 hvati zemljišta (pašnjaka) za izgradnju podruma. U ugovoru piše da se zemljište mora upotrijebiti samo za tu svrhu. Također je zabilježeno da su navedeno zemljište uknjižili na Zadrugu. Sve ovo potvrđeno je na Kotarskom sudu u Križevcima 9. rujna 1941. U srpnju 1941. Zadrugu je posjetila inspekcija iz Saveza zadrugara Gospodarske sloge, na čijem je čelu ing. Kohouta. U Zadruzi je utvrđen manjak od 23 000 kruna. Nakon ponovnog pregleda koji je izvršen 27. srpnja 1941. u prisustvu predsjednika Denžića i podrumara Odoran Ive, utvrđeno je da je došlo do greške u knjiženju, pa je tako propušteno knjiženje nabave galice, vaga i nekih drugih stvari. Iz 1941. godine sačuvan je izvještaj o prometu Zadruga. Te godine berba je počela nešto kasnije i trajala je

od 14. do 20. listopada. Ističe se da bi bilo dobro napraviti plan berbe kako bi količine grožđa koje se donose u Zadrugu bile ravnomjerne. Tijekom iste godine zadrugari su u Zadrugu donijeli 36 223 kilograma grožđa, jačine od 12,8 do 17 %, odnosno prosječno 14.8%. U Zadrugu je unijeto 5.363 kilograma šećera. Od ove količine dobilo se 25 650 litra vina i 359 litara rakije. Vino je bilo u prosjeku jačine 8.8 %, a bilo je dobre kvalitete, dobrog ukusa i boje. Jačina rakije bila je 45 do 50% alkohola. Nakon pretakanja u svibnju 1942., bilo je 22 277 litara vina, 35 litara rakije komovice i 27 litara rakije droždenke. Poduzeću "Komad" iz Zagreba u tom je mjesecu prodano 54 hl. vina.

Naravno, tijekom Drugog svjetskog rata rad Zadruga je bio vrlo otežan. Tako postoji samo potvrda suda u Bjelovaru od 25. V. 1943. da je održana Glavna skupština za 1940., 1941. i 1942. Iz ovog razdoblja u Savezu zadruga Gospodarske komore sačuvano je jedno pismo iz 1942., kao i jedan zapisnik iz 1943. koji je poslan u Ministarstvo.¹⁰ Milan Urbani ovako je te 1943. godine opisao ljepote kalničkog gorja.

"Gotovo sva sjeverna strana Kalničke gore zaraštena je šumom, koja je poznata po bogatim lovovima. Na južnoj strmijoj strani po njenim izdancima i rebrima, koja se spuštaju u križevačku ravnicu, redaju se brojni vinogradi. Kalničani su baš kao i Zagorci vezani na vinograde, pogotovo u strmim i laporastim položajima u kojima se ne može uspješno gojiti druga biljka osim loze. Kalničan se takoreći rodio u vinogradu, pa je dobar dio svojega života proveo u maloj kleti. Tu je on proveo najljepše časove svojega mučnoga života. Nije dakle čudo da su gotovo svi narodni i obiteljski običaji, prigodne slave i veselice vezane na vinograde klijeti i vino."¹¹

Naravno, poslije oslobođenja dolazi do obnove rada Zadruga. Ministarstvo poljoprivrede je već 13. IV. 1945. poslalo Upitnik o Zadruzi. U Upitniku se traži sljedeće: kolika je visina udjela Zadruga, koliki je iznos uplaćenih udjela, koliki je broj zadrugara, koliko se vina dobiva, koliki je kapacitet podruma, koliki je kapacitet posuđa, da

8 DABJ fond. 159. kutija 21.

9 DABJ fond. 159. kutija 21.

10 DABJ fond. 159. kutija 21.

11 Milan Urbani, "Kalničko vinogorje", *Gospodarstvo* 3 (1943), br. 14, str. 6.

li i koliko zadrugari imaju vinograda. Ove podatke doznajemo iz jednog drugog dokumenta, a to je odgovor Statističkom zavodu Hrvatske od 31. XII. 1945.

Zadruga posjeduje imovinu: hidrauličnu prešu, bačve, namještaj, ima svoj dom, svoj podrum, no nedostaje joj stručnjaka. Iz Upitnika se vidi da je Zadruga radila za vrijeme rata. Tajnik je bio Črček Stjepan koji nema odgovarajuću stručnu spremu, ali pohađa tečaj.¹²

Godine 1946. Zadruzi je dodijeljeno zemljište od jednog jutra i 26 hvati.¹³

Okružni sud u Bjelovaru izdao je rješenje 8. travnja 1947. kojim se Kalničkoj zadruzi dozvoljava otvoriti gostionu u Križevcima u Markovićevoj ulici 55.¹⁴ Odlukom Kotarskog Narodnog odbora Križevci, Kalnička zadruga je upisana u zadružni registar.¹⁵ Na kraju 1947. godine donijet je plan za 1948. godinu. Predviđen je otkup grožđa, njegova prerada u vino i rakiju te prodaja. Iz plana se vidi da se, od ukupno 360 obitelji, njih 155 bavilo proizvodnjom vina koje prodaje Zadruzi. Prema planu za 1948. trebalo je obuhvatiti još 56 obitelji.

Godine 1948. izvršena je velika kupnja potrebnog posuđa i namještaja. Sklopljen je ugovor između Lampeh Josipa i Kalničke zadruge. Nabavljena je sljedeća oprema: stalaže, zidni sat, vaga, ventilator, zastor, stakleni pult, stolovi, stolice, posuda za pranje čaša i boca, pipa za vino, ljestve, demižoni, boce i čaše. Ukupna vrijednost opreme iznosila je 92.576. dinara. Kotarski komitet Narodnog odbora Križevci izvršio je popis vina u Zadruzi 2. lipnja 1948. Ukupno je bilo 14 800 litara vina, pri čemu je važno istaknuti podatak da je vino bilo vlasništvo državnog poduzeća "Vinalko". Za 1949. godinu nemamo nikakvih podataka, osim da je zabranjeno kupovati od onih koji nisu članovi Zadruge.

Točno 1. siječnja 1950. Zadruga je imala još 47 577 litara vina. No već u siječnju 1950., kada je od strane kotarskog NOO izvršen popis vina, zaključeno je da se dio vina mora ostaviti kućan-

stvima jer je bila tuča i ljudi su siromašni. Zadruga je i te godine morala izvršiti registraciju, a članovi Upravnog odbora bili su: Car Filip, Grbus Martin i Nemeć Marko.¹⁶

Iz 1950. imamo dokument o premještanju nekih djelatnika u Zadruzi. Denžić Vilim tako je premješten za podrumara. No, ono što nam je iz tog dokumenta još važnije odnosi se na sljedeći podatak: Zadruga je proizvodila 8 vagona vina i 22 hl. rakije.

Kotarski Narodni odbor Križevci potvrdio je zapisnik s Glavne skupštine Zadruge. Dana 18. studenog 1950. zadrugar dr. Ivo Pomper predao je Zadruzi na uživanje zemljište od 8 jutara i 950 četvornih metara.

Za godinu 1951. postoji podatak da poslovođa u točioni broj 2 traži da mu se više ne naručuje mineralna voda, jer je ne može prodati. Prema iskazima, u to se doba pio špricer s tzv. soda-vodom. Iz 1951. godine sačuvan je poziv za Glavnu skupštinu, no zapisnik te skupštine je očigledno izgubljen.

Zavod za Voćarstvo i vinogradarstvo je 2. travnja.1952. izvršio analizu vina. Od mogućih 85 bodova, vino je dobilo 71 bod. Jačina vina bila je 10.12 vol %.

U travnju 1952. otvorena je gostiona Kalničke vinogradarske zadruge u Ulici Ive Lole Ribara 11. Ovu odluku Narodni je odbor potvrdio 4. studenog 1952.

Iz 1952. godine također posjedujemo svjedodžbu o vinu, kao i ugovor o prodaji vina kojeg je Kalnička zadruga sklopila sa Zadrugom Matija Gubec iz Križevaca.

Važno je istaknuti da iz 1952. godine imamo popis imena svih 59 zadrugara. Popis donosim u cijelosti:¹⁷

Jurmanović Franjo
Denžić Valent
Radiček Andrija
Bos Vladimir
Denžić Vilim

Fagnjen Stjepan
Fagnjen Ivan
Jembrek Rudolf
Radiček Ivan
Nemeć Marko

12 DABJ fond. 159. kutija 24.

13 DABJ fond. 159. kutija 21.

14 DABJ fond. 159. kutija 22.

15 DABJ fond. 159. kutija 24.

16 DABJ fond. 159. kutija 22.

17 DABJ fond. 159. kutija 22.

Katana Marko
Katana Mato
Hiršel Miroslav
Pomper Ivo
Katana Valek
Žibrin Mato
Martinčić Stjepan
Đurin Pavel
Matijašić Marko
Blašković Valent
Kralj Petar
Čuklić Valent
Renjak Mato
Habuš Blaž
Mokošek Ivo
Jež Lacko
Marković Đuro
Žibrin Valent
Pavko Rudolf
Jendrek Franjo
Radiček Đuro
Radić Valent
Holek Stjepan
Črček Stjepan
Kovačić Luka

Nemec Slavko
Nemec Valent
Videković Andro
Nemčić Franjo
Črček Stjepan
Remenar Ljudevit
Kvaken Valent
Bos Franjo
Kralj Petar
Remenar Lovro
Nemčić Dragutin
Denžić Andro
Blašković Jakob
Renjak Pavel
Katana Mara
Jendrek Milan
Denžić Vilim
Đurec Đuro
Pavko Josip
Ramenar Vlado
Skočec Milan
Jež Franjo
Radiček Đuro
Žibrin Mato

Narodni odbor Kotara Križevci Uprava prihoda donio je odluku da Zadruga plaća porez onda kada proda vino, odnosno u momentu realizacije.

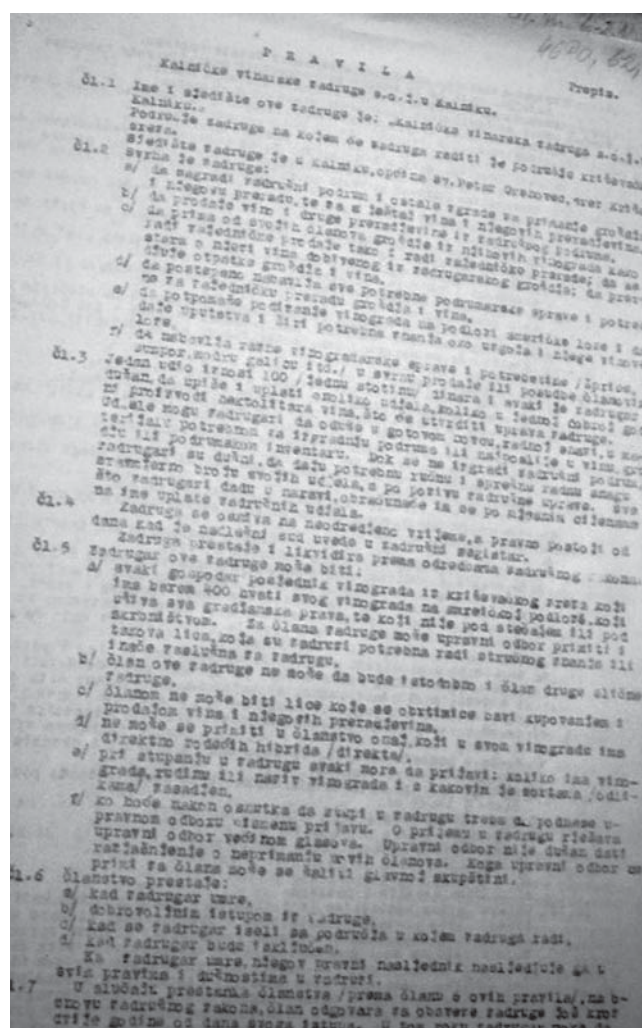
Godine 1953. zatvorena je gostiona u Bjelovaru, a izrečena je i kazna Radiček Andriji, jer su postojali manjkovi. Okrivljeni je manjkove morao nadoknaditi. Na glavnoj skupštini izabrani su novi članovi upravnog odbora. Brišu se sljedeći dosadašnji članovi upravnog odbora: Fagnjen Jankov, Radić Stjepan, Kralj Petar, Žibrin. Mato, a upisuju se Katana Vilim, kao potpredsjednik, tajnik Grbus Martin, kao tajnik, te Hrlec Stjepan, Pugar Luka, Katana Ljudevit, Nežak Janko, Koračić Ivan i Štubelj Đuro, kao članovi odbora. Pravo potpisa za Zadrugu imaju Denžić Vilim, predsjednik, Grbus Martin, tajnik i Katana Vilim zamjenik predsjednika.

Početkom 1954. godine ponovno je izvršena registracija Zadruga, u kojoj se navode osnovni podaci o Zadruzi. Te je godine održana Prva jugoslavenska izložba vina. Priređivači izložbe iz Lju-

bljane od Zadruga su tijekom veljače tražili da im pošalje svoje slike za izradu Kataloga za izložbu. Zadržno trgovačko poduzeće "Vino" iz Zagreba također je obavijestilo Zadrugu da se od 24. IV. do 2. V. 1954. održava izložba vina u Ljubljani. Na izložbi će biti stručna predavanja, degustacija vina, ocjenjivanje vina, a bit će organizirani i izleti u vinogradarske krajeve.

U ožujku 1954. za novog je predsjednika izabran Denžić Valent, za tajnika Fagnjen Janko, dok su za članove Upravnog odbora izabrani Radić Stjepan, Kralj Petar, Žibrin Mato, Faltak Ivan, Jendrek Ivan. Zadruga je primila dopis Glavnog Saveza poljoprivrednih zadruga NRH, a podnijela je i molbu Narodnoj banci za kredit.

Zadruga je imala svoja pravila koja su nekoliko puta obnavljana. Prva pravila su donijeta 1936., druga 1942., a na slici donosim pravila iz 1954.

Slika 2. DABJ fond 159. Kutija 23. Pravila zadruga iz 1954.

Dana 7. srpnja 1954. napravljen je pregled protupožarne zaštite u Zadruzi. Ponovna registracija Zadruga izvršena je početkom 1955. godine. Zadruga je te 1955. godine otvorila točionicu vina u Koprivnici i Svetom Ivanu Žabnu. U travnju 1955. Okružni sud u Bjelovaru oslobodio je Zadrugu optužbe koju je podnio Grad Bjelovar glede produljivanja ugovora za najam. U svibnju je u Zadruzi bila i kontrola, no u njenom poslovanju nije našla nekih većih pogrešaka. Sredinom 1955. Zadruga je u Bjelovaru upisana u Registar.

Sljedeće godine Zadruga je nastavila sa širenjem svojih ugostiteljskih objekata. Tako je 16. III. 1956. Narodni odbor Koprivnice donio odluku da se slobodno osnuje gostionica u Koprivnici. Također je zatraženo dopuštenje da se otvori gostionica i u Bjelovaru, ali to nije odobreno. Gostionica je iz tih razloga otvorena u kući poslovođe u Bjelovaru. Članovi Upravnog odbora u 1956. godini bili su: Fagnjen Stjepan, Štubelj Valent, Hrg Franjo, Radiček Valent, Kralj Stjepan, Radiček Viktor, Bos Dragutin. Upravni odbor je podnio izvješće zadrugarima: zbog suše se nije povećao broj zadrugara, a neki nisu mogli predati grožđe jer ga nisu ni imali. Zadruga je otkupila 116 306 kg. grožđa, od čega je proizvedeno 88 275 litara vina. Iznosi se problem da još imaju starih zaliha vina, a također su otkupili trop od zadrugara i novom metodom pekli rakiju. Zadruga uzima kredit kako bi mogla plaćati zadrugarima. Gostionica u Svetom Ivanu Žabnu dobro radi, dok gostionica u Kalniku slabije posluje. U Križevcima, pak, problema ima zato jer poslovođa u vino lijeva vodu. Potrebno je nabaviti galicu i sumpor. Upravni odbor je izvijestio zadrugare da se spremaju modernizirati podrum, a pozvani su stručnjaci za gradnju cisterni. Zadrugari također, kad dobiju električnu energiju, planiraju nabaviti i električnu muljaču. Sljedeći problem tiče se nadoplate za grožđe, jer jedna polovica ide u investicioni fond, jedna četvrtina u općinu, a samo jedna četvrtina ostaje Zadruzi. Na kraju je rečeno da je Zadruga ostvarila dobit u protekloj 1955. godini.¹⁸ Dopušteno joj je da otvori gostionicu na Nemčićevom trgu 5, u kući Govedić Vinka, kao što je dozvoljena i prodaja vina u količinama većim od dvije litre. Točiona

se zove "Kalnički podrum". U studenom 1956. je ipak dozvoljeno otvaranje lokala u Bjelovaru. Nadzorni odbor je podnio izvješće u kojem se ističe da nije našao nikakvih nepravilnosti u radu Zadruga. Iste godine, Zadruga je podigla i kredit.

"1) Narodni odbor općine Orehovec preuzima i daje jamstvo Narodnoj banci FNRJ-filijali Križevci za investicioni kredit Kalničkoj vinogradarskoj i voćarskoj zadruzi Kalnik sa sjedištem u Kalniku na iznos od Din 3,188.500 (slovima: tri miliona sto-osamdeset i osam hiljada i petstotina dinara), sa pripadajućim kamatama i eventualnim troškovima, a čiji rok vraćanja će biti utvrđen ugovorom o kreditu između Narodne banke FNRJ, kao zajmodavca i zajmoprimca (Kalničke vinogradarske i voćarske zadruge Kalnik."¹⁹ Iz zapisnika od 14. siječnja 1957. doznajemo da Upravni odbor ima 11 članova, te da su oni tijekom 1956. održali 14 sjednica. Izvršni savjet ima 35 članova, ali se tijekom 1956. godine nisu ni jednom sastali. Zadrugari su se, pak, sastali prije berbe grožđa. Zadruga ima ukupno 14 zaposlenih i to: četiri na Kalniku, od kojih su trojica službenici, dok jedan radi u točioni; dva u Križevcima; četiri u Bjelovaru; tri u Koprivnici; jednog u Svetom Ivanu Žabnu.

Skupština zadrugara održana je 24. veljače 1957. Uz uobičajeni dnevni red, diskutirano je o potrebi smjenjivanja radnika iz točione u Križevcima. Zaključeno je da će se i dalje peći rakija. Dana 25. IV. 1957. zabranjen je rad gostione u Bjelovaru, ali je uskoro opet odobren.

Promijenjen je i Upravni odbor Zadruga. Iz odbora su izašli: Denžić Valent, Grbus Martin, Jendrek Ivan, Pugar Luka, Katana Ljudevit, Nežak Janko, Kovačić Ivan i Štubelj Đuro, a za nove su članove izabrani: Nemeč Dragutin, Šaban Ivan, Radiček Đuro, Radiček Ivan, Kralj Martin, Blašković Valent, Hrlec Stjepan i Marković Đuro.

Godišnja skupština Kalničke vinogradarske zadruge održana je 26. veljače 1958.

Osim uobičajenih izvještaja, zaključeno je da se uzme kredit za nove investicije. Izabran je Upravni odbor, Savjet zadrugara, Kandidaciona komisija.

18 DABJ fond. 159. kutija 24.

19 Službeni vjesnik kotara Križevci (1956), br. 31.

Donijet je konačni zaključak o umirovljenu Denžić Valenta, prvog i najzaslužnijeg predsjednika Zadruga.

Glavna skupština Zadruga održana je 10. VI. 1959. godine gdje je donijeta odluka da se Kalnička vinogradska zadruga ukine i pripoji Poljoprivrednoj zadruzi Kalnik.²⁰

Možemo reći da je Kalnička vinarska zadruga umnogome zaslužna za razvitak ovoga kraja. Nažalost, ona je bila jedina koja je organizirala bilo kakvu poljoprivrednu proizvodnju, ali ipak nije uspjela spriječiti odlazak stanovništva iz ovoga kraja. No, taj bi odlazak bio mnogo veći da Zadruga nije bilo, a što se vidi i iz popisa stanovništva, jer kada se Zadruga ugasila depopulacija je bila još veća (vidi tablicu).²¹

Godina popisa	Broj stanovnika
1931.	2738
1948.	2696
1953.	2695
1961.	2698
1971.	2458
1981.	2200
1991.	1929
2001.	1611

Današnji izgled zadruga

²⁰ DABJ fond. 159. kutija 24.

²¹ Mladen Matica, "Kretanje broja stanovnika općine Kalnik (1857.-2001.)", Cris: Časopis Povijesnog društva Križevci 5 (Križevci, 2005), str. 46-55.

Summary

Kalnik winemaking venture

Keywords: Kalnička vinarska zadruga (Kalnik winemaking venture), Kalnik, viticulture, catering service

The author writes about the history of Kalnik winemaking venture since its establishment in 1936 to its joining with Agricultural Venture Kalnik in 1959.

The core persons of the venture were the board members who ran the activities of wine production. The paper shows how the wine cellar of Kalnik was built and what equipment was needed to improve the production. The venture also went into catering and had restaurants/ bars in Križevci, Bjelovar, Koprivnica, Sveti Ivan Žabno and Kalnik. It was of great importance for Kalnik and its vicinity since there was no industry. The venture took the lead in agricultural development. It was established on 15th September 1936, and its first chairman was Valent Denžić. Winemakers from surrounding villages also joined in: from Šopron, Kalnički Potok, Borje, Obrež, Popovec, Vojnovec, Hižanovec, Kamešnica, Dedina.

In 1959 the venture joined Agricultural Venture Kalnik.